

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การสอนปกติก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยรูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ
4. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเขียนเรียงความที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการสอนโดยใช้การสอนปกติ สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
3. ความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแผนที่ความคิดสูงกว่าการสอนปกติ
4. เจตคติต่อการเรียนการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแผนที่ความคิดมีเจตคติที่ดี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในสังกัดสหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1,2,3 ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างน้อย 2 ห้องเรียนขึ้นไปและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของ โรงเรียนวัดทุ่งแฝก สังกัดสหวิทยาเขตเมืองสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 64 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ห้องละ 32 คน

กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด

กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่สอนปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด
2. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความที่สอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ
4. แบบวัดเจตคติต่อการเขียนเรียงความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้รูปแบบการสอนแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ เป็นการศึกษาเชิงทดลอง ซึ่งใช้แผนการวิจัย pretest – posttest control group

2. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้น ดังนี้

2.1 การทดลองทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยสอนกลุ่มละ 18 ชั่วโมง ใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลาเท่ากัน จัดการเรียนการสอนในภาคเช้าและภาคบ่ายเท่าๆ กัน ทั้ง 2 กลุ่ม

2.2 จัดประชุมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของ ผู้เรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้

2.3 ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบ วัดความสามารถการเขียนเรียงความ และแบบวัดเจตคติต่อการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

2.4.1 กลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน แผนที่ความคิด

2.4.2 กลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ

2.5 ทำการทดสอบหลังการทดลองกับผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเรียงความและแบบวัดเจตคติต่อการเขียนเรียงความ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

2.6 ตรวจสอบผลการทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติของแต่ละ กลุ่ม
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยรูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ
3. ศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเขียนเรียงความที่สอน โดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบ แผนที่ความคิด กับการสอนปกติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด มีความสามารถในการเขียน เรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่สอนปกติ มีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด มีความสามารถในการเขียนเรียงความ สูงกว่านักเรียนที่สอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเรียงความที่สอนโดยใช้ รูปแบบแผนที่ความคิด อยู่ในระดับ เห็นด้วย

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด กับการสอนปกติ ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติก่อนการทดลอง พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถทางการเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียน มีพื้นฐานความสามารถในการเขียนเรียงความเท่าๆ กัน แต่หลังการทดลองสอน พบว่านักเรียนที่สอนเขียนเรียงความโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด มีความสามารถในการเขียน เรียงความ มีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องด้วยการสอนเขียนเรียงความโดยใช้ รูปแบบแผนที่ความคิด มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดภาพในใจ นำมาเขียนเป็นคำ นำคำมาสร้างเป็นแผนที่ความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย เพื่อที่จะนำคำเหล่านั้นมาแต่งประโยคได้อย่างหลากหลาย แล้วจึงนำ ประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงเขียนเป็นเรียงความ จึงทำให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ดี ส่งผลให้ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุปัท กสิณบุปผา (2545, หน้า 18-19) กล่าวว่า การเขียนเรียงความผู้สอนควรช่วยหรือเร้าใจให้ นักเรียนคิดภาพในใจของเรื่องที่จะเขียน และเชื่อมโยงภาพในใจออกมาเป็นถ้อยคำหรือข้อความ ให้ผู้อ่านเข้าใจ จึงจะทำให้เขียนเรียงความได้ดี และรัชนี ศรีไพรวรรณ (2520, หน้า 20) กล่าวว่า เรียงความเป็นวิชาที่ว่าด้วยการนำประโยคที่ได้ใจความมาเรียบเรียงลำดับติดต่อกันเป็นเรื่องราว สั้น ยาว ตามแต่เนื้อหาของหัวเรื่องและระดับความรู้ของผู้เขียน การสอน เขียนเรียงความควร เน้นให้นักเรียนคิดอย่างอิสระไม่ควรให้นักเรียนเขียนเรียงความ จากการจำเนื้อเรื่องที่ครูเล่า เพียงอย่างเดียว ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดออกมาอย่างเสรี ด้วยการพูดหรือเขียน และครูไม่ควรตำหนินักเรียนแต่ควรส่งเสริมและให้กำลังใจในการเขียนเรียงความ

2. นักเรียนที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด มีความสามารถในการเขียน เรียงความสูงกว่านักเรียนที่สอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด เป็นการ จัดการเรียนรู้อันมีการสรุปเนื้อหาโดยใช้แผนผัง ซึ่งมีลักษณะเป็นภาพเชิงเส้นที่ประกอบด้วย

ความคิดหลัก ความคิดตรง และความคิดย่อย เขียนลงไว้ในแผนที่ความคิดที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องตามลำดับความสำคัญ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหา สรุปข้อคิด ข้อเท็จจริงและประสานความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันได้อย่างชัดเจน การจัดการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดจึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสร้างภาพในใจ แล้วเขียนบรรยายเป็นลายลักษณ์อักษร ในการทดลองผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ได้ฝึกเขียนจากง่ายไปหายากหลายๆ ครั้ง ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าพูด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสริมแรงกับนักเรียน เช่น คำชมเชย ส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียด ซึ่ง ัญญะลักษณ์ บัณสนานนท์ (2540, หน้า 83) กล่าวว่า บรรยายการเรียนการสอนที่สนุกสบายไม่เคร่งเครียด จะทำให้นักเรียนอยากเรียนและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ประกอบกับการสอนมีการใช้สื่อที่มีรูปภาพสวยงาม ทำให้นักเรียนสนใจ ที่จะเรียนการเขียนเรียงความ จึงทำให้สามารถเขียนเรียงความได้ดีขึ้น และที่สำคัญ ประการหนึ่งคือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ทำกลุ่มย่อย ทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม นักเรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็น ระดมความคิดภายในกลุ่มทำให้ได้ความคิดที่หลากหลายเพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปสร้างแผนที่ความคิด และนำไปใช้ในเขียนเรียงความที่ดีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสถียร ณ เชียงใหม่ (2541, หน้า 54) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้ผังมโนภาพที่มีต่อการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแม่ปูกา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนการเขียนเรียงความโดยใช้ผังมโนภาพมีความสามารถในการเขียนเรียงความแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มควบคุม นวลเพ็ญ พุมรินทร์ (2546, หน้า 44) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ผังมโนภาพและที่เรียนตามปกติ พบว่านักเรียนที่เขียนเรียงความโดยใช้ผังมโนภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แผนที่ความคิดสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการสอนเขียนเรียงความได้เป็นอย่างดี โดยการสร้างความเข้าใจ จินตนาการในเรื่องหรือประเด็นปัญหาที่จะเขียนเรียงความ ด้วยการวางโครงเรื่องหรือหัวข้อย่อยก่อนแล้วจึงถ่ายทอดออกมาเป็นแผนที่ความคิด และขั้นสุดท้ายเขียนเรียงความตามแผนที่ความคิดของตนเองได้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการเขียนเรียงความสูงขึ้นกว่าการสอนปกติ นับว่าเป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเกิดจินตนาการในหัวเรื่องที่จะเขียนเรียงความได้ง่ายและรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ ดังผลการวิจัยที่กล่าวมา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แผนภูมิแมงมุม (spider map) ในการศึกษาวิจัย

3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การสอนด้วยรูปแบบแผนที่ความคิด ช่วยให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้และมีความสุข เป็นผลให้มีเจตคติที่ดีต่อการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด เพราะการสอนโดยรูปแบบแผนที่ความคิด มีการใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลายนักเรียนจึงไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการร่วมกิจกรรม มีการใช้เส้น ระบายสีที่สวยงามทำให้ได้รับความสนใจได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ ัญญา ผลอนันต์ (2541, หน้า 43-48) กล่าวว่า การใช้สีและเส้นตกแต่งแผนที่ความคิดจะช่วยกระตุ้นกิจกรรมการใช้จินตนาการของสมอง ทั้งยังช่วยดึงดูดความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การฝึกเขียนแผนที่ความคิด ควรให้นักเรียนเริ่มเขียนแผนที่ความคิดอย่างง่ายก่อน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด การเขียนแผนที่ความคิดควรให้อิสระในการคิดอย่างเต็มที่

1.2 ควรสร้างบรรยากาศในการฝึกที่กระตุ้น ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างเต็มที่ จะทำให้นักเรียนสร้างแผนที่ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การนำแผนที่ความคิด ไปใช้ในการสอนทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งอาจแทรกทักษะเหล่านี้ในการสอนได้ตลอด ทำให้การสอนสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

1.4 การสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดในการเขียนเรียงความ หากทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะทำให้นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้การสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด โดยศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น ความคงทนในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับสติปัญญา เพศ ฯลฯ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการสอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้ในลักษณะอื่นๆ เช่น ให้นักเรียนไปศึกษากับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบต่างๆ

2.4 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิด กับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่ต่างออกไป เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป เช่นการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ใช้ชุดการเรียนรู้ แบบเรียนสำเร็จรูป ศูนย์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี